

Dziecko – obserwator
Rola teorii umysłu i
temperamentu w nawiązywaniu
interakcji społecznych

Martyna Jackiewicz
Marta Białecka-Pikul
Instytut Psychologii
Uniwersytet Jagielloński

Teoria umysłu pozytywnie wiąże się z kompetencjami społecznymi dzieci

- niższym poziomem konfliktowości w relacjach z innymi dziećmi
- wyższą częstotliwością zachowań prospołecznych,

- Dunn i Cutting, 1999; Bosacki i Astington, 1999; Watson, Nixon, Wilson i Capage, 1999; Razza i Blair, 2009

Jak teoria umysłu wiąże się z zachowaniem wśród nieznanych rówieśników?

- 4 latki badane w **spontanicznej zabawie z nieznanymi rówieśnikami**
- Związek wyższych zdolności w zakresie teorii umysłu z **wycofanym, obserwującym zachowaniem (dziecko-
obserwator)** w kontakcie z nieznanymi rówieśnikami ($r= 0,42$) oraz wyższą częstotliwością takiego zachowania względem wspólnej zabawy z nimi ($r= 0,37$)

Moore, C., Macgillivray, S. i Bosacki, S. L. (2011)

Poziom zainteresowania społecznego

- Wspólna aktywność (zabawa z innymi dziećmi)
- Obserwowanie innych bez wchodzenia z nimi w interakcję (**zachowanie obserwatora i proporcja obserwatora**)
- Samotna aktywność z dala od rówieśników

Cele badania

- Czy u dzieci 7 letnich podczas nawiązywania interakcji z nieznanymi rówieśnikami zachowanie obserwatora częściej współwystępuje z wyższym poziomem rozwoju teorii umysłu?
- Czy istnieją związki teorii umysłu z cechami temperamentu?
 - Wellmann i in., 2011; LaBounty i in., 2013; Mink, Henning i Aschersleben, 2014; Hare i Tomasello, 2005, 2007- **hipoteza reaktywności emocjonalnej**

Grupa badana i narzędzia badawcze

- 51 dzieci rozpoczynających naukę w I klasie
- M= 86 miesięcy (72-92, SD = 4,3m.)
- **Temperament:** Kwestionariusz Zachowań Dziecka Rothbart (polska adaptacja: Czerwińska i in., 2002)
- **Zainteresowanie społeczne:** 30 minut obserwacji podczas zabawy w puzzle
- **Teoria umysłu:**
 - Test Refleksji nad Myśleniem (Białecka-Pikul, 2010)
 - Test Gaf Baron-Cohena (polska adaptacja Białecka-Pikul, 2010)
 - Obrazkowy Test Teorii Umysłu Brüne (polska adaptacja Kołodziejczyk, 2010)

Test Gaf Baron-Cohena

Obrazkowy Test Teorii Umysłu Brüne

Wskaźniki zainteresowania społecznego

Samotna Aktywność

Proporcja obserwatora

Zachowanie Obserwatora

Wspólna Aktywność

Teoria umysłu a zainteresowanie społeczne

	Samotna aktywność	Zachowanie obserwatora	Proporcja obserwatora	Wspólna aktywność
Ref. nad myśleniem: poprawność				
Ref. nad myśleniem: poziom				
Poziom rozumienia gaf			$r = -0,32^*$	
Rozumienie historyjek: poprawność				
Rozumienie historyjek: poziom				
Rozumienie historyjek: czas			$r = 0,34^*$	$r = -0,31^*$
Wskaźnik mentalizacji				
Poziom mentalizacji	$r = -0,31^*$			

Teoria umysłu a temperament

	Niesmiałość	Wrażliwość percepcyjna	Złość/ frustracja	Strach
Ref. nad myśleniem: poprawność				
Ref. nad myśleniem: poziom				
Poziom rozumienia gaf	$r = -0,47^{**}$			
Rozumienie historyjek: poprawność		$r = -0,39^*$	$r = -0,39^*$	
Rozumienie historyjek: poziom				
Rozumienie historyjek: czas	$r = 0,40^{**}$			
Wskaźnik mentalizacji				
Poziom mentalizacji	$r = -0,36^*$			

Czy zachowanie obserwatora to temperamentalna nieśmiałość?

	Nieśmiałość	Nieznany rówieśnik
Zachowanie obserwatora		
Proporcja obserwatora	$r = 0,51^{**}$	$r = 0,43^{**}$

Wnioski

1. Testy teorii umysłu mierzą **różne jej funkcje**
2. Nie można twierdzić, że istnieje związek między teorią umysłu a wycofanym, obserwowującym zachowaniem w kontakcie z nieznanymi rówieśnikami
3. Nie można twierdzić, że istnieje związek między teorią umysłu a temperamentalną nieśmiałością
4. **Nieśmiałość ma związek z wycofanym, obserwowującym zachowaniem w kontakcie z nieznanymi rówieśnikami**

Dziękuję za uwagę

